

Brandförsvaret
Tjänsteskrivelse till Räddningsnämnden

Datum:
2025-05-15

Diarienummer:
RÄN-2024-00160

Handläggare:
Elin Öberg

Rapportering av internkontrollmoment 2025, kontroll av arbetssätt, system och rutiner för lärdomar från insatser

Förslag till beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** godkänna bifogat internkontrollmoment gällande kontroll av arbetssätt, system och rutiner för lärdomar från insatser,
2. **att** ge brandchef i uppdrag att säkerställa att påbörjade rutiner och metoder för hantering av lärdomar från insatser (AAR) fullföljs och implementeras i verksamheten, samt
3. **att** ge brandchefen i uppdrag att säkerställa att en rutin tas fram och implementeras för att omhänderta och integrera lärdomar som framkommit vid olycksutredningar inom organisationen

Ärendet

Rapportering av internkontrollmoment, kontroll av arbetssätt, system och rutiner.

Kontroll av att rutin och ett systematiskt arbetssätt finns för hur vi säkerställer att vi omhändertar lärdomar från insatser och händelser för att verksamheten ska bedrivas effektivt och säkert.

Beredning

Ärendet är berett av tjänsteperson vid Uppsala brandförsvaret.

Föredragning

Kontrollmomentet har genomförts genom intervju med personal från olika delar av verksamheten. Intervjuer har genomförts med operativ handläggare, styrkeledare,

brandmän och ansvarig för olycksutredningar. Alla vars funktioner är berörda och påverkade av att lärdomar från insatser och händelser omhändertas på ett fullgott sätt inom verksamheten.

Genom intervjun har det undersökts om rutiner och arbetssätt är kända, etablerade och hur de använder dessa rutiner i praktiken. Frågeställningarna som ställdes handlade om vad för lärdomar som framkommit under After Action Review (AAR) och olycksundersökning från 2024 och hur de har omhändertagits.

AAR är en dialogbaserad metod för utvärdering som används före, under och efter genomförda insatser, övningar eller andra händelser. AAR är brandförsvarets huvudsakliga metod för utvärdering av en insats.

Olycksutredningar genomförs av brandförsvarets enhet Riskhantering, vilka fokuserar på större olyckor eller olyckor som är speciella. Dessa utredningar innehåller ofta lärdomar om vad brandförsvaret kan förbättra samt vad som gjordes bra under en insats, vilket inte får glömmas bort.

Brandförsvaret strävar efter att vara en lärande organisation som drar nytta av de lärdomar och erfarenheter de besitter. Enligt 10 § i Lagen om skydd mot olyckor har brandförsvaret en skyldighet att utvärdera insatser som genomförs, för att hela räddningstjänstsvetare ska utvecklas.

Kontrollen visar att ett nytt system för AAR håller på att utvecklas då ett antal förbättringspunkter har identifierats. Bland annat saknas i dagsläget en etablerad rutin för hur och när en AAR ska genomföras samt hur lärdomar ska tas vidare. Kontrollen visar även att olycksutredningarna inte diskuteras systematiskt bland den operativa personalen.

Den sammantagna bedömningen är att granskningen är genomförd med viss anmärkning. Det finns förbättringsåtgärder i området som brandförsvaret är medvetna om och, vid kontrollens tidpunkt, håller på att utveckla nya rutiner och metoder för systematiskt lärande vid insats och händelser. Brandförsvaret ser även ett behov av vidare utveckling i detta område och behöver förbättra informationsspridning och att integrera lärdomar i både utbildning och den operativa verksamheten för att bättre omhänderta lärdomar från insatser och händelser.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2025-05-15
- Bilaga 1. Kontroll av arbetssätt, system och rutiner för lärdomar från insatser

Brandförsvaret

Johan Szymanski
Brandchef

Brandförsvaret
Rapport

Handläggare:
Marcus Beckius, Johan Szymanski

Datum:
2025-05-06

Diarienummer:
RÄN-2024-00160

Sida 1 (3)

Rapportering av internkontrollmoment 2025, kontroll av arbetssätt, system och rutiner för lärdomar från insatser

Kontrollmoment

Kontroll av den operativa verksamhetens arbetssätt, system och rutiner för lärdomar från insatser.

Finns det en risk att vi inte omhändertar lärdomar från insatser och händelser inom verksamheten. Vilket innebär att verksamheten riskerar att inte blir så effektiv som den skulle kunna vara och att resultatet av våra insatser inte blir så bra som det skulle kunna vara.

Metod och urval

Kontroll av detta har genomförts genom att intervjua tjänstepersoner inom brandförsvarets olika delar av verksamheten. Intervjuer har genomförts med operativ handläggare, styrkeledare, brandmän och ansvarig för olycksutredningar. Urvalet har gjorts för att få en så bred och rättvisande bild av kontrollen som möjligt.

Frågeställningarna i intervjuerna handlade om vad för lärdomar som framkommit under AAR och olycksundersökning från 2024 och hur de har omhändertagits.

Resultat

After Action Review (AAR) är brandförsvarets huvudsakliga process för utvärdering av räddningsinsatser. AAR är en dialogbaserad metod för utvärdering som används före, under och efter genomförda insatser, övningar eller andra händelser. Dialogformen skapar en möjlighet att sammanställa de uppfattningar gruppen har

Vi samverkar i en gemensam räddningsnämnd:
Tierps kommun, Uppsala kommun och Östhammars kommun

Postadress: Uppsala kommun, Brandförsvaret, 753 75 Uppsala
Telefon: 018-727 30 00
www.uppsalabrandforsvar.se

fått med sig. Utöver detta genomförs olycksutredningar av enheten riskhantering på brandförsvaret. Olycksutredningarna fokuserar på större olyckor eller olyckor som är av speciellt intresse av någon annan anledning. Dessa utredningar innehåller ofta lärdomar om vad brandförsvaret kan förbättra samt vad som gjordes bra under en insats.

Brandförsvaret strävar efter att vara en lärande organisation som drar nytta av de lärdomar och erfarenheter de besitter. Enligt 10 § i Lagen om skydd mot olyckor har de en skyldighet att utvärdera insatser som genomförs, för att hela räddningstjänstsverige ska utvecklas.

Ett nytt system för AAR håller på att utvecklas, då ett antal förbättringspunkter har identifierats. Förbättringspunkter är till exempel att skapa dokumenterade rutiner för hur och när en AAR ska genomföras, samt hur lärdomar ska tas vidare. Det är gruppen som har varit på räddningsinsatsen själva som ska utvärdera räddningsinsatsen, vilket kan medföra problem vid utvärderingen och alla lärdomar kanske inte tas tillvara. Ofta i utvärderingarna beskrivs räddningsinsatserna ha varit bra och att det var en positiv inställningen vid insatsen.

Styrkeledare och brandmän påpekade att de ofta måste leta efter information för att få tillgång till lärdomar som har publicerats internt och att det inte var så tillgängligt och lätt att hitta. Det är många dialoger bland brandmän och styrkeledare om lärdomar utifrån genomförda räddningsinsatser som inte tas vidare. Olycksutredningarna diskuteras inte bland styrkeledare och brandmän.

Vid intervju med den ansvariga för olycksutredningar kom mycket fram om vad som kan förbättras och vad som redan görs bra gällande att ta lärdom av räddningsinsatser. Den ansvariga för olycksutredningar nämnde att det är viktigt att någon har ett övergripande ansvar för lärande inom hela brandförsvaret och har tid att utföra dessa arbetsuppgifter. Lärdomarna från olycksutredningarna verkar för närvarande inte nå alla anställda som skulle ha nytta av det inom brandförsvaret. Det är viktigt att lärdomarna fångas upp av en ansvarig och integreras i utbildning och övning. Den ansvariga för olycksutredningar anser även att det kan vara fördelaktigt att involvera någon från den förebyggande avdelningen i utvecklingsråden för att bidra med insikter.

Den sammantagna bedömningen är att granskningen är genomförd med viss anmärkning, detta för att det finns förbättringsåtgärder i området. Brandförsvaret håller på att utveckla nya metoder för lärande vid insats samt ser ett behov av utveckling inom detta område.

Kommentar

Brandförsvaret arbetar med att utveckla ett nytt koncept för AAR. Saker som kan vara bra att tänka på och som vi kan ta med sig i det nya konceptet har jag staplat upp i punktform nedan.

- **Dokumentera rutiner:**
 - Skapa tydliga och dokumenterade rutiner för hur och när en AAR ska genomföras.
 - Dokumentera hur lärdomar från AAR ska tas vidare och implementeras.

- **Ansvarsfördelning:**
 - Utse en ansvarig person för lärande inom hela brandförsvaret, antingen som heltidsanställd eller delvis anställd.
 - Involvera någon från den förebyggande avdelningen i utvecklingsråden för att bidra med insikter.
- **Förbättra informationsspridning:**
 - Säkerställ att lärdomar från olycksutredningar når alla inom brandförsvaret.
 - Skapa en central databas där alla lärdomar dokumenteras och är lättillgängliga för all personal.
- **Främja öppen dialog:**
 - Uppmuntra en miljö där alla medlemmar känner sig bekväma att dela med sig av sina erfarenheter och lärdomar.
 - Se till att dialogen bland brandmän och Styrkeledare tas vidare och dokumenteras.
- **Integrera lärdomar i utbildning:**
 - Fånga upp lärdomar och integrera dem i utbildningsprogram där de kan övas och implementeras.
 - Använd lärdomar från både AAR och olycksutredningar för att kontinuerligt förbättra utbildningsmaterial och övningar.
 - Ett bra exempel är platsbesöket på Dannemora gruvor, som en Styrkeledare nämnde som en lärorik och värdefull aktivitet.

Marcus Beckius

Brandinspektör Tillsyn- och tillståndsenheten